

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

חג
הפסח
ט"ו ניסן
תשע"ט
969

ירושלים תל אביב חיפה בארבע

הדלקת נרות 6:35 | 6:50 | 6:44 | 6:54

מוצאי שבת 7:49 | 7:51 | 7:52 | 7:50

רבינו תם 8:28 | 8:29 | 8:30 | 8:28

הילולא דצדיקא

- טו - רבי חיים הכהן קמיל ראש ישיבת אופקים
- יז - רבי מאיר אבוחצירא 'בבא מאיר'
- יח - רבי אלכסנדר דיסקינד מהורנדא מח"ס "יסוד ושורש העבודה"
- יט - רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה
- כ - רב האי גאון ראש ישיבת פומבדיתא
- כא - רבי דוד לייקעס תלמיד הבעש"ט

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

משכיל לדוד

ימי המועדים הם ימי השראת שכינה בישראל

אחד ראש השנה, יום אחד צום העשור, שני ימים של סוכות, והם שבעה נגד יום השבת שהוא יום שביעי, והמחלל את המועדות שהם נכללים תחת השבת שהוא יום השביעי. והבן דבר זה היטב, ותמצא איך המחלל את המועדים כאילו חלל את השבת, שהמועדים הם חלקי השביתה והשבת הוא כולל כל השביתה.

ובמקום אחר כתב המהר"ל (אור חדש עמוד ס"ט); המועדים כולם מורים החיבור והדביקות שיש לישראל אל השם יתברך, ולכן נקרא 'מועד' כמו (שמות כה, כב) "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת" שהוא לשון ויעוד וחבור, ע"כ. למדנו מזה שאין כל נפקא מינה בין קדושת יום טוב לשבת, והמחלל את המועדות כאילו חילל את השבתות ונענש כאילו חילל את שתייהן.

וראיתי בספרונו שכתב דברים נפלאים בענין קדושת המועדים ובעונש המבזה אותן, ונעתיק את כל דבריו:

"אחר שדיבר בענין הקרבנות ומקריביהם שהכוונה בהם השראת השכינה בישראל, כאמרו (שמות כט, מב) עולת תמיד לדורותיכם פתח אוהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה. דיבר במועדים אשר בשביתתם יכוין לשבות ממעשה הדיוט בקצתם לגמרי, כענין שבבת ויום הכיפורים, ולעסוק בכולם בתורה ועסקי קודש, כאמרו (שמות כ. ח, ט) ששת ימים תעבוד וכו' ויום השביעי שבת לה' אלקיך, שתשבות ממלאכתך ויהיה עסקך כולו לד' אלקיך. ובקצתם תהיה השביתה ממלאכת עבודה בלבד כמו שהוא הענין בשאר המועדים".

"והכוונה בהם שעם שמחת היום שישמח ישראל בעושי ויהיה העסק בקצתו בעסקי קודש, כאמרם ז"ל (ביצה טו, ב) יום טוב חציו לה' וחציו לכם, ובוה תשרה שכינה על ישראל בלי ספק, כאמרו (תהילים פב, א.) "א-להים נצב בעדת אל". אמר אותם מועדים שתקראו אותם מקראי קודש פירוש אסיפות עם לעסקי קודש, כי אסיפת העם תקרא מקרא כמו (ישעיה א, ג) חודש ושבת קרא מקרא. וכן (שם. ד. ה) על מכוון הר ציון ועל מקראה אלה הם מועדיהם, אותם המועדים שארצה בם".

"אמנם כשלא תקראו אותם מקראי קדש אבל יהיו מקראי חול ועסק בחיי שעה ותענוגות בני האדם בלבד לא יהיו מועדי, אבל יהיו מועדים שנאה נפשי" (שם. א. יד).

והנה, אף על פי שהלכה רווחת היא שאין מברכין על הבשמים במוצאי ימים טובים, והטעם כתבו התוספות (פסחים קב, ב ד"ה רב) מפני שאין נשמה יתירה ביום טוב, מכל מקום כמה מן הקדמונים היו מברכים על הבשמים במוצאי יום טוב (או"ז ח"ב סי' צ"ב בשם הרגמ"ה). ומוזה שהם נהגו כך, נלמד שאף ביום טוב יש באדם נשמה יתירה. וכן באמת מפורש בדברי כמה מן הראשונים, שיש לאדם נשמה יתירה גם ביום טוב (תוס' פסחים שם בשם הרשב"ם, וכ"כ רשב"א בתשובה הובא באבודרהם סדר מוצאי שבת).

מין האור החיים הקדוש זיע"א, שואל על הכתוב בפרשת אמור (ויקרא כג, ב-ד) "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ד' אשר תקראו אותם מקראי קודש אלה הם מועדי. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קודש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא לה' בכל מושבותיכם. אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדים".

והקשה באור החיים הקדוש, וזה לשונו: צריך לדעת למה חזר לומר אלה הם מועדי. עוד צריך לדעת למה חזר לצוות על השבת, ועוד רואה אני שחזר לומר פעם שני אחר מצות השבת אלה מועדי ה'.

ואפשר ליישב את השאלות הללו על דרך המוסר:

הקב"ה ביקש להורות לישראל חומר קדושת החגים והמועדים, שלא יאמר אדם בשלמא קדושת שבת שהיא חמורה ונענשים על חילולה, אהיה זהיר בה ואזהיר עליה את בני ביתי. אבל חגים ומועדים שאין בהם קדושה, שהרי אף החכמים התיירו בהם מקצת מלאכות האסורות בשבת, אולי אין צורך כל כך להזהר בהם. לכן כתבה התורה אזהרת שבת אצל אזהרת המועדים, לומר לך ששוים הן בקדושתן, וחם ושלום להקל במועד ולהחמיר בשבת.

כעין זה מצינו בגמרא (ביצה ב, ב); מאי שנא ביום טוב דסתם לן כרבי יהודה. אמרי, שבת דחמירא ולא אתי לזלוזילי בה, סתם לן כרבי שמעון דמיקל, יום טוב דקיל ואתי לזלוזילי בה, סתם לן כרבי יהודה דחמיר.

ולא זו בלבד, אלא מצינו שנקראו המועדים בשם 'שבת'. כמו שכתוב (ויקרא כג, יא) "ממחרת השבת", ודרשו חכמים (מנחות סה, ב) ממחרת יום טוב. הרי לנו ששווה יום טוב לשבת לכל, חוץ מאוכל נפש. וכן נאמר אצל המועדים (שמות יב, טז) "כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם". ואמרו במשנה (ביצה לו, ב); אין בין יום טוב לשבת, אלא אוכל נפש בלבד.

לעולם יהא אדם זהיר בקדושתן של מועדים, והפליגו רבותינו ז"ל בעונשו של המבזה אותן. ואמרו (אבות ג. יא); המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמלביין פני חבירו ברבים והמפר בריתו של אברהם אבינו ע"ה והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים - אין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו (פסחים קיא, א); כל המבזה את המועדות, כאילו עובד עבודה זרה.

ועוד אמרו חכמים (תורת כהנים אמור ט, ז); מה ענין שבת לענין מועדות? אלא ללמד, שכל המחלל את המועדות - מעלים עליו כאילו חילל את השבתות. והמהר"ל מפרגא זצ"ל בספרו 'גור אריה', מבאר את הענין וזה לשונו:

כל המחלל את המועדים שגם הם נקראים שבת, והם שבעה ימים; שני ימים של פסח, יום אחד של עצרת, יום

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

שילוב החומרות במקום הנכון

ימי החגים והסמוך להם, מהווים כר נרחב לפריחה בעסק עבודת ה', אם ההכנה נעשית כראוי, בישוב הדעת, במתון מתון. הציווי שביקש הקב"ה מבניו שיהיו אוהבים ומכבדים זה את זה, תקף גם בזמני לחץ ובהזדמנויות שלעיתים מנוחת הנפש מנסה להתרחק מאיתנו הלוחץ ילך ורחוק. האדם שמכין את עצמו ועובד על מידותיו במשך כל ימות השנה, מטעין את עצמו בשלל מידות והנהגות טובות, כך שגם בזמנים טרודים, עדיין הוא נותר שליו ומיושב בדעתו.

פעם אחת, כך מסופר על הגאון חכם רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה צריך הרב לשוחח עם בעל תשובה שנכנס ללחץ בגלל ריבוי המצוות שצריך היהודי לקיים. והוא הסביר לו, שאת קיום המצווה צריך לקיים בשמחה.

הוא עצמו - כך סיפר בימי צעירותו נכנס ללחץ, בענין אפיית המצות שיהיה בהידור מלא. וכשראה את המצות של אביו, שהיו פחותות בהידור משלו, וכיצד היה הוא שמח בהן - בזכות שיש לו לקיים המצווה, למד מאז, שלא להיכנס בלחץ, אפילו לצורך הידור מצוה, אלא לקיים הכל בשמחה.

ועוד סיפר בענין זה; הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל הציג לפנינו פעם שני לילות סדר; האחד של אדם גדול המדקדק מאד במצוות - הוא אינו שקט על המצות האם נאפו בהידור הראוי, הוא גם חושש על כל מיני מאכלים - שמא לא נזהרו בהם די הצורך וכן עוד ועוד. ולעומת זאת הוא תיאר את ליל הסדר של הנצי"ב מוולוז'ין, כיצד הוא היה קורן מאושר בליל הסדר; שהיה סופר את המצוות - הנה מצוה של קידוש, עוד מצוה של ד' כוסות, עוד מצוה כרפס, מצות, הגדה, כך היה מונה כחמש עשרה מצוות שיש בלילה של הפסח. ושאל אותנו; מה נראה לנו - שהוא יותר חביב לפני הבורא יתברך, ואנו אמרנו: הראשון זה ירא, והשני זה אוהב, וכידוע, שאהבה היא דרגה גדולה יותר מיראה!

ומעשה באחד מיקירי ירושלים, שזכה לאפות מצה ביחד הרב מברסקי זצ"ל. והוא שמר על מצה זו ככבת עינו.

כשאשתו ניקתה את הבית לפסח, היא הורידה את המצה מהארון בכדי לנקות שם המקום, ביתיים נכנס ילדם הקטן וראה קופסה ופתחה ולקח ממנה מצה. האשה בראותה איך שבנה טיפל בקופסה, חשכו עיניה, שהרי מי יודע אם דיו היו נקיות, ולספר לבעלה חששה לגרום לו צער גדול. לבסוף החליטה בעצמה לפנות לגישה שישגי לה מצות פשוטות מחבורה אחרת, והכניסה את המצה לתוך הקופסה שניקתה הקופסא היטב, ולא סיפרה לבעלה כלום.

בערב פסח בא הבעל לקחת המצה ולהניחה על שלחן הסדר, הרגיש שזו לא המצה שאפה עם הרב זצ"ל, כי כבר הכיר המצה בעל פה מרוב חביבות, וכדי לא לעורר מהומה בבית עשה עצמו כאילו יודע כלל וכלל, וזאת ע"פ חשבון שמסתמא היה כאן איזה מעשה בבית בנוגע למצה שהרי מסתמא מצות כשרות הן, אלא שאינם מהודרות ביותר כמו שרצה.

מאיך, אשתו הרגישה נקיפות מצפון שכאלו מרמה את בעלה, ולכן בליל הסדר כשהגיע בעלה לבית, אזרה אומץ וסיפרה לו מכל זה.

ואז הוא אמר לה: "הרגשתי בדבר, וחשבת שיעדיף להחמיר בענייני כעס ושלום בית מאשר להחמיר במצה"

לאותו אברך היה בן נשוי ובחג הפסח בשנה הראשונה לנישואיו בא לאביו והתלונן על כך שאשתו באה מבית שאין חומרות יתירות, והיא קנתה לפסח מוצר בהכשר מסוים שלא יחא לו כלל בזה - ומה יעשה עכשיו? והוא היה ממש סהרורי ביותר - היתכן שבבית שלי יתנהגו כך?

כדי ליישב דעתו, סח לו אביו ממעשה המצות שהיה לו בערב פסח, ותיאר לו כיצד שתק בכדי לא לבוא לכלל כעס.

אדם לעמל יולד - גם ברוחניות

פעם פגש אותי אדם, אשר החל לשטוח בפני את צרותיו. אין לו היכן להתגורר, פרנסה אין בידו וכל מצבו בכי רע. הוא פנה אלי במר ליבו ושאל, כיצד ניתן לשפר את המצב הקיים.

נענית ואמרתי לו שלפי דעתי הוא לוקה במידת העצלות, ועליו לדעת שכל עוד שימשך הוא יישב בחיבוך ידיים לא ישג מאומה. עליו לקום בזריזות בכל יום ולצאת לעבודה להתפרנס בכבוד מיגיע כפיו. כך יבוא על סיפוקו ובסייעתא דשמיא מצבו יתרום, כי "אדם לעמל יולד" ומבלי טורח ועמל אין כל הישגים.

ומאיך הכרתי אדם שמוצאו מסוריה, ולאחר מכן עבר להתגורר בוונצואלה. בתחילת דרכו היה איש עני ומסכן שמזלו לא האיר פנים, אולם הוא לא אמר נואש. הוא החליט לעסוק בכל מלאכה הנקרת בדרכו, ובלבד שיוכל להתפרנס בדרך כלשהי.

הוא סיפר לי שיום עשה את דרכו לעבר המקום שבו רוקנו מפעלי הבדים את השאריות הבלתי נחוצות, ואסף משם חתיכות בדים שנותרו עדיין טובות מעט וראויות לשימוש. וכך הגיע לביתו, שם ישבו

הוא ובני משפחתו להכין מהם עניבות למכירה. מיום ליום מצבו השתפר, והוא החל לרכוש בדים איכותיים יותר עד שעלה בידו לפתוח חנות. בחסדי שמים נחשב הוא בתקופתו לאחד העשירים הגדולים במדינתו.

הימים הללו מהווים ימי הכנה לעתיד הנכסף, זמן קבלת התורה בחג השבועות. וכפי כל דבר טוב ובעל ערך שהאדם מבקש לרכשו לעצמו, יש צורך בעמל ובטרח בהשגתו. ולכן הרוצה לזכות לכתרה של תורה, מוטלת עליו חובה לטרוח במלחמת היצר ולעמול בזה, מתוך התגברות עליו עד כדי מלחמת חורמה. כי לא ניתן להגיע להישגים לולא עבודה מאומצת.

ואכן ניתן להשיג ולזכות בכל מילי דמיטב רק מתוך עמל וטרח. ואם כך הוא העניין בגשמיות, על אחת כמה וכמה בענייני הרוחניות שבהם על האדם לטרוח רבות ולעמול ככל יכולתו להכין נפשו בחכמה ראויה כדי לזכות לקנייני התורה.

וזו היא דרכם של הצדיקים אשר זכו להגיע לרום פסגת המעלה, רק מפני שעמלו בטרח מרובה לזכך את נפשם ולטהר את רעיונם והסכימו לוותר על התענוגות ולדלג על הגשמיות. הם ניהלו בגבורה מלחמת עוז ביצרם הרע, ועל כן זכו להעפיל בתורה וביראת שמים.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "בעת ההיא" (יהושע ה)

הקשר לשבת: בהפטרה מוזכר קרבן פסח שהקריבו ישראל בבואם לגלגל, שהוא מענין חג הפסח ומענין הקריאה בתורה העוסקת בדיני הקרבת קרבן הפסח.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מחויבים אנשי העיר לפרנסו

ישנו ענין קטן שכמה אנשים נכשלים בו, בעונותינו הרבים. כגון, שיש בעיר אנשים שמוחזקים לעניים, וצריך ליתן להם צדקה, ואירע שאחד הוציא עליהם דיבה שהם באמת אינם עניים, אך עושים עצמם כעניים כדי לרמות בני אדם.

ועל פי דין תורה זה בכלל מקבל לשון הרע ממש. כי אם היה הולך על פי התורה, שאין להאמין לשון הרע רק לחוש, לא היה פוטר את עצמו מהעני הזה, כי עדין הוא עומד בחזקתו, שהחזק זמן רב לעני, ומחויבין אנשי העיר לפרנסו, ורק צריך לחוש לדברי המספר ולדרוש אחר זה היטב. וכל זמן, שלא יתברר הדבר לאמתו, אין רשאים לפטור את עצמן מדין חיוב צדקה, ועל זה וכיצא בזה אמרו רז"ל את הפסוק "אל תגזול דל כי דל הוא"

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

כאשר השטן מכניס את הייאוש

"ובני ישראל יוצאים ביד רמה"
(שמות יד, ח)

מה תלמוד לומר, אם לומר שיצאו בחוזק יד הרי כבר נאמר (שמות יב, נא) "ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם!" אלא מה נאמר למטה מן הענין (שמות יד, י-יא) "וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה' ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר".

מלמד שיש והאדם מתרומם במדרגות הקדושה והיראה, והוא מתאזר בכל עוז ומתאמץ ועובד את בוראו עד שמגיע לידי התרוממות הנפש, מה עושה השטן? הוא מפיל את האדם ממדרגותיו ומכניס בלבו ייאוש, בבחינת מוחין דקטנות. כדרך שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים מה זאת עשית לנו".

הלכך נאמר כאן "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", ואחר כך נאמר "המבלי אין קברים במצרים". אמרה תורה, הוי זהיר - כאשר השטן מכניס בך ייאוש, אל תשמע לו! ואם תאמר הרי נטל ממני את כל מדרגותיי והיאך אעבוד את ה'?

אמר הקב"ה: מתנה טובה יש לי ותפלה שמה, אף על פי שאין אתם יכולים לעבוד אותי מתוך שהשטן נטל מכם את המדרגות, צעקו אל ה', צעקה בלבד אף על פי שאינכם יכולים להתפלל כראוי, מכל מקום סיפק בידכם לצעוק ואני שומע.

קולמוס הלב

פיוט לחג המצות

מכ"ק רבינו חיים פינטו זיע"א

(סימן: אני חיים בר שלמה חזק. נועם ה' א-להי אתה)

מלך שלח חושך להם, ונעשו כולם כעורים
ולא ראו את אחיהם שלושת ימים אמורים
ולא קמו מתחתיהם, שלושת ימים אחרים
נגלו מצפונים אחרים, אל בני א-להים חיים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

בכל זאת חיזק את לבו, רשע עריץ ולא אבה
לשלח את עם קרובו, אל ארץ טובה ורחבה
ויך כל בכור באויביו, הוא ולא מלאך שר צבא
ויציל לאום אהובה, ולא חלו בה ידיים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

רצה לזכות עדתו, וברוב חסדיו גמלם
לפרוש מחמץ מצוותו, בזמן זה לדורות עולם
כי עם השטן חברתו, אחים, ולא יתפרדו כולם
מצה חלקם וגורלם, הנה טובים השניים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

שלוש השמורות סודם, שלוש ראשונות מאירות
מוחין דאבא יסודם, המה בראשו עטרות
זרוע קו ימין נגדם, ביצה לצד הגבורות
מרור ביניהם מתווך, לקח אליו פי שניים
ויהיו אלה בתוך, והוא בין המשפתיים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

חרוסת תחת זרוע, סודות נצח בה נתכנו
ההוד אל הכרפס ריע, ותחת הביצה תנו
וביניהם הן בוקע, יסוד חזרת אופנו
קערה מלכות אמנו, נשלמו עשר אורים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

שירו מאד לא-ל הודו, פינו יספר נוראותיו
טוב וסלח גבר חסדו, עלינו על פי מידותיו
כל גויים כאין נגדו, ובישראל שם תורתיו
ויכתרים בעטרותיו, לאיש כתרים שניים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

חדש כקדם ימינו, למה נשכחנו
זה כמה, זכרנו ושמחנו עשה בגויים נקמה,
קנא לכבודך אבינו ושלח מנחם נחמה
אז יגדל שמך רב עוצמה הנוטה כדוק שמים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

אשורר שירה חדשה, לה' עושה גדולות
הלוא הוא, הפליא ועשה, מופתים ואותות מעולות
ועדה ברה וקדושה, הוציא אותה מאפלות
ואור גדול האיר לנו, כאור חמה שבעתיים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

נתן לדם את מימיהם, ולשתות מהם לא יכלו
וכן עשו חרטומיהם, לשטח הנראה כולו
כי אין השליטה להם, במה שהוא מתחת לו
ולא סר ממעללו, האכזר מלך מצרים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

יחיד שליט בנבראים, גזר וצפרדע עלתה
וממנה היו יוצאים מחנות וזעקה רבתה
ובתוך מעיהם נחבאים, לא האמינו גם עתה
כי בלהטיהם נעשתה צפרדע במצרים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

חזק יסף להכותם, בכנים בכל גבולם
רחשו בם ובבהמתם, כי כן גזר מלך עולם
חרטומים קצרה יכולתם, בושו ונכלמו כולם
אמרו זאת אצבע חי נעלם, של א-להי השמים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

יחד באו ונאספו, כל מיני חיות הטורפים
טרף גדול בהם טרפו, מאד והנם זועפים
דבר ושחין בם נגפו, ברד כבד בו רשפים
הכה בו רעים מקציפים, אל מתחת השמים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

יסף אדיר להכותם, מכה רבה ועצומה
ארבה עלה לאדמתם, ויכסה את אור החמה
אכל פרי תנובתם, וכל עשבי האדמה
נהלל לשוכן רומה, השם נפשנו בחיים
בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים:

כיצד מגיעים להיראות לפני המלך

מפרש הרב מבריסק זצ"ל דבר נפלא: לדמעות ישנה חשיבות של משקה, רק בתנאי שהן יוצאות מאדם חי, אבל כשהן יוצאות מן המת, אין להן חשיבות של משקה, ולכן הן אינן מקבלות טומאה.

דמעה שיוצאת מאדם חי, שליבו ומוחו חיים - לדמעה כזו יש חשיבות גדולה, אבל דמעה שיוצאת מאדם מת, אין לה משמעות של דמעה.

כשרב הונא בוכה, או כשרבי יוחנן בוכה - הדמעות שלהם באות מתוך חיות. הלב והמוח שלהם קשורים זה בזה, והם מביאים את הדמעה.

הנביא ירמיה אומר "מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה" (ירמיה ח, כג), הדמעות הולכות דרך העין, אבל הן צריכות לנבוע מן הראש המחובר ללב.

הקב"ה אומר לעם ישראל: "מי בקש... מידכם רמוס חצרי". בקשתי מכם לעלות לרגל - אבל עם מה אתם באים? הרגליים שלכם באות לקיים: "שלוש פעמים בשנה יראה". אני בקשתי 'יראה' - כדרך שבאים להראות לפני ה' יתברך, אבל אתם שולחים את הרגליים.

הרגליים הגיעו - ואיפה האדם עצמו? מי בקש... מידכם רמוס חצרי ברגליים? אני רוצה לראות אתכם!

כשאני אומר: 'שמעון בא אלי', אני מתכוון שהוא עצמו הגיע, אבל אם אומר: 'הרגלים של שמעון רמסו את החצר שלי', אני מתכוון לומר שהוא בא אלי. הרגלים שלו רק רמסו את החצר.

אל תשאירו את הלב ואת המוח בחוץ - בואו אלי ביחד איתם! בואו עם הלב ועם הראש! אני מחכה לכם, ולא לרגליים שלכם.

את דבריו סיפר רבי חיים בפן אישי, וכך סיפר:

כשעמדתי בכותל המערבי, והתפללתי לפני שריד בית קדשנו ותפארתנו, חשבתי לעצמי: כמה היה מוכן סבא שלי מורשא לתת כדי לזכות להגיע לכאן... מה היתה סבתא שלי נותנת כדי שתהיה לה אפשרות לבוא לכאן...

ידוע, מה שאמר רבי יהודה הלוי: "יפה נוף משוש תבל קריה למלך רב, לך נכספה נפשי מפאתי מערב, המון רחמי נכמר כי אזכרה קדם כבודך אשר גלה, ונווך אשר חרב... וטעם רגביך לפי מדבש יערב..."

"טעם רגביך" - אומר רבי יהודה הלוי - טעם הבוץ של ירושלים עיר הקודש, ערב לי מדבש!

זכורני שבהיותי ילד, היו מגיעים לביתנו חכמים מארץ ישראל לעשות מגביות, ואמי מתפעלת ואומרת: "זה שליח מארץ ישראל!". הייתי ילד קטן, ואני זוכר את עצמי לוקח את הבוץ שהיה דבוק בנעלים שלהם, ואומר לעצמי: "זה ודאי של ארץ ישראל"... הייתי לוקח ושם אותו בתוך המרק שלי ואוכל...

אי... ארץ ישראל!... זכיתי לאכול את ארץ ישראל!

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת 'אור החיים' ציטט את שאלתו של רבי חיים קריסוירטה זצ"ל, אב"ד

אנטורפן שבבלגיה, על

דברי הגמרא במסכת חגיגה (ד, ב)

"רב הונא כי מטי להאי קרא: 'יראה יראה' בכי. אמר: 'עבד שרבו מצפה לו לראותו יתרחק ממנו, דכתיב: 'כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי'"

רב הונא כשהיה קורא פסוק זה, היה בוכה.

מהו הפסוק שגרם לרב הונא לבכות?

התורה אמרה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך במקום אשר יבחר" (שמות כג, כג). אמר על כך רב הונא: עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו? ואומר הקב"ה: "מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי".

הענין כולו לא מובן. מצד אחד אומר הקב"ה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך", אם כן איך הוא אומר מצד שני "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי"?

הגמרא (חגיגה שם) מספרת על כמה וכמה אמוראים שבכו; רב הונא בכה מן הפסוק: "יראה יראה", רבי יוחנן מ"והייתי עד ממחר במכשפים ובמנאפים ובנשבעים לשקר" (מלאכי ג, ה). לשניהם הפסוק גרם לבכי.

ובאמת זה קשה למה רבי יוחנן לא בכה בפסוק: "יראה כל זכורך", אלא דווקא בפסוק: "והייתי עד?" הרי גם הוא ראה את הפסוק הזה!

אלא, שלכל נשמה יש את המפתח שפותח את הלב שלה. המפתח לליבו של רבי יוחנן היה: "והייתי עד ממחר", ושל רב הונא "יראה כל זכורך". לכל אחד יש את הפסוק שפותח את הלב שלו.

השל"ה הקדוש אומר, שכשם שיש בתורה פשט, רמז, דרש וסוד - כך יש בכל הלכה והלכה פשט, רמז, דרש וסוד.

על פי עקרון זה נעמיק באחת מן ההלכות שבגמרא:

הגמרא (חולין פז, ב) אומרת: "כל משקה המת טהורין חוץ מדמו". הדם טמא, כי הדם הוא הנפש, כלומר - כגופו של מת ממש, אבל משקה אחר היוצא ממנו - טהור.

בכלל משקה נכללות גם דמעות עיניו שנחשבות משקה, שנאמר (תהלים פ, ו): "ותשקמו בדמעות שלישי", ודינן כשאר שבעת המשקים שמקבלים טומאה. הקשו התוספות: מדוע הדמעה אינה מקבלת טומאה מגופו של מת? והלוא כאשר היא יוצאת מן המת יש רגע שבו היא נוגעת בו, ועליה לקבל טומאה ככל משקה שמקבל טומאה על ידי נגיעה.